ОСТАННІ НОВИНИ

19:24 ЧС-2026: результати та відеоогляди матчів, розклад телетрансляцій в Україні

19:24 Вже має взаєм: ставлення Трампа до війни в Україні суттєво змінилося

19:24 Експа Су-24М розбився на Миколаївщині

19:24 Суд розглянув скаргу на закриття справи про смертельну ДТП за участі детектива НАБУ — ЗМІ

19:24 Літній печиночей пашет: незвично і найнезвично смачно

19:24 «Потрібно мати надію» — Алла Бондзін зізнався, чого боїться як батько своїх дітей

19:24 «Бути толерантним до толерантних — проста формула вимкнення» — психотерапевт про безсилля, яке запускає

Бриль для майбутнього президента та віночок для принцеси: секрети майстрині солом'яних шедеврів з Опішні

ІНТЕРВ'Ю

12:25 — 7 березня 2026

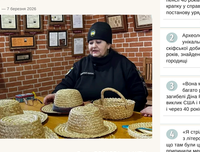

Ганна ВОЛКОВА, «ФАКТИ»

Олена Опанасюк працює у воєнізованій охоронні. Охоронює музей родини Хричевських в Опішні на Полтавщині. А за «сумісництвом» плете вироби з соломи. Це її хобі. Ось уже двадцять шість років вона практично не випускає з рук цього природного матеріалу.

— Навіть не пригадую, коли я дивилась телевізор, аби щось не плела чи не зшивала при цьому, — усміхається вона. — Тут у мене нема вихідних. Іноді, щоб виготовити якусь унікальну, авторську річ, мені потрібно попередньо зробити тисячу дрібних деталей, а потім — лише зібрати їх до купи. Якщо не любити цієї справи, то нічого не вийде. Нею треба жити.

Мільйон поб'є й миші згризуть: чому не можна використовувати колоски

Пані Олена — членкиня Спілки майстрів народного мистецтва України. Зі звичайної, переважно житньої, соломи вона створює дивовижно гарні речі. Як яке сама майстриня, солома — це матеріал, який просто гарає в руках. *З нього можна зробити все: капелюхи, сумки, кошики, вази, підсвічники, прикраси, віночки, чільця, сережки, обручі...*

Її бабусях, майстриня народної творчості Олександра Великодня, навчала внучку вишивати. Одяк це замітя Олену не зацікавило. Зате вже у дорослому віці, побачивши солом'яні вироби засуженої майстрині народної творчості Ганни Галини Воловик, вона втратила спокій. Два роки пішло в неї на те, щоб досконало опанувати цю справу, зрозуміти всі її тонкощі.

— Пригадую, як в пошалася своїм першим серйозним виробом — кошиком, — каже Олена. — Той він мені здавався верхом досконалості. А зараз дивлюсь на нього й бачу: якщо він кособокий та незграбний. Тепер його не показала б нікому...

Жоден учитель, говорить жінка, не видасть власних секретів соломоплетіння. А їх досить багато. Скажімо, послідовність в одній деталі треба лише однаково за товщиною й гучністю соломинки, інакше деталь вийде нерівною. Особливо це видно у дрібних речах, скажімо, в ниабах на вигелах-обергах.

Тому, перш ніж узятися за роботу, майстриня сортує солому за товщиною, довжиною, кольором, м'ясністю, гучністю...

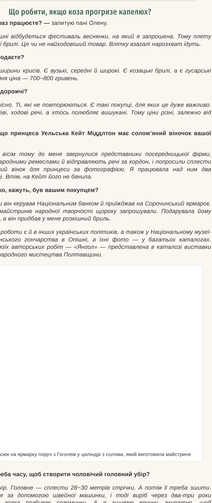

Послуговати в одній деталі треба лише однаково за товщиною й гучністю соломинки, інакше вона вийде нерівною. Особливо це видно у дрібних речах

А до того вона зрізає жито чи пшеницю в мірну їхнього достигання. Зелене вирощує самостійно, на власному городі, без додавання гербіцидів. Обов'язково сушить сорпом, як робили у давні часи, обрізає колоски, після чого в'яже у снопи й сушить під стрісою.

— Солома з колосками підходить лише для обрегів та декоративних снопів. Такі зерної потрібно зрізати ще у стані цвітіння, — пояснює майстриня. — У декорах виробах колоски, що вже наливаються, почують осипатися, а зерно можуть подрізати миші чи мільц побити.

Якщо зрізати жито зеленим, то висушена солома матиме зелуватий відтінок. Якщо зрізати трохи пізніше, через тиждень, то вона буде білою. Ще пізніше — жовтою. Останній зріз завжди має коричневий відтінок.

Окрім того, існує багато способів підсилити колір, надати йому яскравості. Дехто, щоб солома стала білою, вимочує її в нашатирному спирті чи перігідролі. Пані Олена — за натуральність, тому висвітлює її на сонці. Опісля фарбує у відварі або цибулинах, або горіхової шкаралупи, чи в марганці. Лише зрідка використовує анілінові фарби. Темні виходять завдяки присмалюванню праскою.

Кольорову солому пані Олена використовує переважно в ексклюзивних виробах. Дуже гарний вигляд вона має у мотах, композиціях.

Для еластичності солому треба проварити чи пропарити. Вона часто йде на бриль. З такої соломи вироби можна гнути й складати, як заводну, — вони не поламаються й не втратять форми.

Важливо також правильно використовувати природну товщину соломини. Для жіночих капелюхів майстриня бере верхоц частини стебла — її, що ближче до колосся, бо вона нижніш. А для чоловічих брилів — середню частину. Грубша солома — та, що від корня, — йде для виготовлення кошиків, сумок, підставок під тарілки або чашки, цукерниць тощо. З нею важче працювати — боїть пучки.

> *Читайте також: Мода минула, думаєш пишаться: майстер-самочука з Полтавщини прикрашає труби на будинках справжніми витворами мистецтва*

Що робити, якщо коза прогризе капелюх?

— Над чим ви зараз працюєте? — запитує пані Олену.

— Неодовзі в Опішні відбудеться фестиваль весняної, на якій я запрошена. Тому плету на продаж чоловічі брилі. Це чи не найходовіший товар. Бриль взагалі нарозхарт йуть.

— За які гроші продаєте?

— Залежить від шкіри крисів. Є вузькі, середні й широкі. І козацькі брилі, а є гусарські сомбреро... Середня ціна — 700–800 гривень.

— Які товари найдорожчі?

— Ексклюзивні, звісно. Ті, які не повторюються. Є такі покупці, для яких це дуже важливо. Хтось купує дешеві, кодові речі, а хтось полюбляє вишукані. Тому ціни різні, залежно від категорії.

— А це правда, що принцеса Уельська Кейт Міддлтон має солом'яний віночок вашої роботи?

— Правда. Років вісім тому до мене звернулися представники посередницької фірми, що працюють з народними ремеслами й відправляють речі за кордон, і попросили сплести великий кольоровий вінок для принцеси за фотографією. Я працювала над ним два з половиною місяці. Втім, на Кейт його не бачила.

— І Віктор Ющенко, кажуть, був вашим покупцем?

— Так. Це ще коли він керував Національним банком й приїжджав на Сорочинський ярмарок. А мене тоді як майстриню народної творчості щороку запрошували. Подарувала йому невеличкий сувенір, а він прибрав у мене розкішний бриль.

Мої вироби ручної роботи є й в інших українських політиків, а також у Національному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішні, а їм фото — у багатьох каталогах. Скажімо, одна з моїх авторських робіт — «Инал» — представлена в каталозі виставки творів майстрів народного мистецтва Полтавщини.

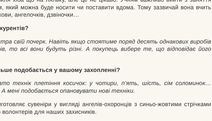

Олена Опанасюк на ярмарку гопук у Гоголеві у цилиндрі з соломи, який виготовила майстриня

— Скільки вам треба часу, щоб створити чоловічий головний убір?

— Можна й за вечір. Головне — сплести 28–30 метрів стрічки. А потім її треба зшити. Хтось робить це за допомогою швейної машинки, і тоді виріб через два-три роки розвалиться, бо гогна розбиває соломину. А я зшиваю вручну, акуратно, щоб не пошкодити матеріал. До того ж нитку обробляю воском. Тому мої брилі й капелюхи слугують 15–20 років. Колись, до речі, бачила на одному чоловікові мій бриль. Він був заношений, чорний від гопу й потну, але цілий.

Цікаво, що оригінальна майстриня при плетінні головних уборів не використовує, як багато хто, розмірної бавовни. Їй достатньо знати об'єм голови й висоту. І з розміром завжди вгадує: Це тому, каже, що відчуває матеріал.

— А ось ремонтувати не беруть, — усміхається. — Якось до мене на ярмарку підходить дівчка і показує брилик. «Коза з'їла маскову. Чи не можна полатати?» — питає. На жаль, це неможливо.

Ялинкові прикраси й ангели для захисників

Чому народні майстрині називають переважно жінок? Пояснення досить просте. Бо в нашу найдовшу з усіх зимових культур міжнародної премжки на стеблах. До речі, всі вузли (їх на стеблині, що сягає до метра й більше, 5–7) вирізають і вимідають.

Я думала, пані Олена на своєму гопоці вирощує жито замість картоплі. А вона сміється:

— Та ні, хіба що сотки дві засіяю. Цього досить на цілий рік. Потроху підсіяю пшеницю, овес і льон, які також використовую в роботах. Вони дають гарні відтінки.

Серед унікальних виробів Олени Опанасюк особливе місце займають ялинкові прикраси. Колись вона нарядкала ними свою ялинку, а потім виготовила для Літературно-меморіального музею В. Г. Короленка у Полтаві. Іграшки у вигляді сніжинок, зірочок, дзвіночків, шишочок, ангелочків відтворюють традиції новорічних святкувань більш ніж столітньої давнини.

Пані Олена навіть підставки для тарілок (підсунчики) та під чашки перетворює на маленькі шедеври.

Всі ці побутові речі її оточують вдома, багато що вона дарує. А їхня кількість лише зростає, бо майстрині замовляють то одне, то інше. Найчастіше вона щось плете саме під замовлення.

> *Читайте також: «Я створюю картини-обереги з насіннєв». — майстриня Наталія Тесленко*

— Раніше я ледь не всю Україну об'їздила, була учасницею багатьох міжнародних заходів, — розповідає. — Було, як виходив, так і йду кудись... Мене скрізь запрошували з моїми виробами: на виставки, конкурси, свята. Навіть на Євро-2012 у Донецьку... Мало кути грамот, подяк, нагород.

А скільки майстер-класів провела для дорослих і дітей, групових й індивідуальних?

Майстер-клас в Олени Опанасюк досить короткі, але результативні. Вона не показує, як плести брилі, бо це забарна робота, яка новачкам завидно набридає. За короткий час можна сплести брилик хіба що на пельку, але це не цікаво. Учням важливо вийти з заняття з готовим виробом, який можна буде носити чи поставити вдома. Тому зазвичай вона вчить плести обручі, підвски, ангелочків, дзвіночки...

— Не боїтесь конкурентів?

— У кожного майстра свій почерк. Навіть якщо стоятиме поряд десять однакових виробів десятьох майстрів, то всі вони будуть різні. А покупець вибере те, що відповідає його смаку й гаманцю.

— Що вам найбільше подобається у вашому захопленні?

— Є досить багато технік плетіння кошиків: у чотири, п'ять, шість, сім соломинок... Поки, об'єкти... А мені подобається опановувати нові техніки.

Ще пані Олена виготовляє сувенїри у вигляді ангелів-охоронців з синьо-жовтими стрічками й передає їх через волонтерів для наших захисників.

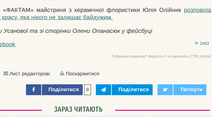

Пані Олена виготовляє сувенїри у вигляді ангелів-охоронців і передає їх нашим захисникам

— Молюся за кожного, щоб повернулись живими й здоровими. І з перемогою! — каже.

Раніше в інтерв'ю «ФАКТАМ» майстриня з керамічної фарфористики Юлія Олійник розповіла про те, як створює кожу, яка ніколи не залежає байдужою.

Фото, відео Ользи Усанової та з сторінки Олени Опанасюк у фейсбуці

Читайте нас у Facebook

👁 2403

Побачили помилку? Виділіть її та натисніть CTRL+Enter

↑ До змісту розділу

Друкована версія | Лист редакторові | Посилатися

Поділитися | Поділитися | Поділитися | Твітнути

ЗАРАЗ ЧИТАЮТЬ

Як правильно використовувати капсули для пральних машин та коркові лайфхаки

Тельшин — «скорбота» та доска. Стрільчик — «Ми не ворожі, ми з тероборонами». Відповіле — «Суд» та «Дорога». Фото-репортаж із Ірпеня на 17 березня

У Зелені лінісонерам додарть ясності: хто і сільськ стрімка.

ЧС-2026: результати та відеоогляди матчів, розклад телетрансляцій в Україні

Новини партнерів

Мапа сайту

Новини | Україна | Політика | Погоди | Пошук

Світ | Прямі лінії | Блоги | Спорт | Футбол

Культура | Шоу-бізнес | Фотоарт для | Суспільство | Стиль життя

Кожу рецепти | Люди та звірі | Життєв історії | 25 років потому

Історія суверенності | Нарка та технології | Клуб спонсорів | Запитайте у Фактів

Запитання дня | Гороскоп | Курс валют | Фотобанк | Погода

Реклама | Передплата | Контакти | Приєднатися і співпрацюйте | Правила користування сайтом fakty.ua

© 2007 - 2026 «Факти» в мережі»

Усі права на матеріали сайту охороняються і відтворюються до законодавчо Україн.

Інформація про сайт «Факти» в мережі» - Реклама, Передплата, Контакти, Приєднатися і співпрацюйте 👁 підбирається у межі і рекламам та мають національно-національні редактори.